

Seurakuntien liikennekasvatus

MATTI HEINONEN

Helsinki 2006

LIKENNETURVAN TUTKIMUSMONISTEITA 103 / 2006

SEURAKUNTIEN LIKENNEKASVATUS

Matti Heinonen

Helsinki 2006

ISSN 0785-9244
ISBN 951-560-141-X

HELSINKI 2006, LIIKENNETURVA

Julkaisija

LIKENNETURVA

Julkaisun päivämäärä

2006

Tekijä Matti Heinonen		Julkaisun laji tutkimusraportti	
		Toimeksiantaja Liikenneturva	
Julkaisun nimi SEURAKUNTIEN LIKENNEKASVATUS			
Tiivistelmä <p>Liikenneturvan työn pysyvänä kohteena on lasten, perheiden ja nuorten liikenneturvallisuuden parantaminen. Seurakunnilla on arvokasta kokemusta lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelystä. Seurakuntien toimintaa liikenneturvallisuuksasioissa kartoitettiin postikyselyllä keväällä 2006. Otokseksi valittiin joka toinen seurakunta, eli 289 seurakuntaa. Lomakkeita palautettiin kaikkiaan 184 kappaletta. Kyselyn palautusprosentti oli 64 %.</p> <p>Runsas kolmasosa seurakunnista käsittelee säännöllisesti liikenneturvallisuuksaiheita lapsityössään. Satunnaisesti liikenneturvallisuuksuustyö on esillä puolessa seurakunnista. Vain harvat seurakunnat eivät lainkaan tee lapsiin kohdistuvaa liikenneturvallisuuksuustyötä. Suurimpana liikennekasvatustyön esteenä vastaajat pitivät ajanpuutetta.</p> <p>Liikenneasioita käsitellään yleisimmin lasten päiväkerhossa. Seurakuntien mainitsemat liikennekasvatuksen opetusaiheet ovat hyvin osuvia ja käytännönläheisiä. Jalankulkuteeman tärkeimpänä asiana mainittiin tien ylitys. Toinen tärkeä teema oli pimeällä näkymisen opettaminen. Pyöräilyssä oli esillä erityisesti kypärän käyttö. Liikenneturvallisuuksuustyö sopii seurakuntien mielestä hyvin työmuodoksi lapsi- ja nuorisotyössä. Tästä oltiin lähes yksimielisiä.</p> <p>Vajaa kolmannes seurakunnista vastasi käyttäneensä Liikenneturvan aineistoja tai palveluita lapsityössä.</p> <p>Ilmeni, että Liikenneturvan materiaalituki olisi hyvin toivottavaa. Kaikkiaan kävi ilmi, että seurakunnissa vallitsee materiaalipula. Erityisesti toivottiin liikenneopetukseen ilmaista, helppokäyttöistä materiaalia, kuten A4 -kokoa olevia väritystehtäviä. Myös kouluttajavierailuja toivottiin.</p>			
Avainsanat (asiasanat) seurakunnat, liikennekasvatus			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numeroi Liikenneturvan tutkimusmonisteita 103/2006		ISSN 0785-9244	ISBN 951-560-141-X
Kokonaissivumäärä 13 + liitteet	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Liikenneturva		Kustantaja Liikenneturva	

Utgivare TRAFIKSKYDDET

Utgivningsdatum
2006

Författare Matti Heinonen		Typ av publikation Forskningsrapport	
		Uppdragsgivare Trafikskyddet	
Publikation TRAFIKFOSTRAN I FÖRSAMLINGARNA			
Referat <p>I Trafikskyddets permanenta uppdrag ingår att förbättra trafiksäkerheten för barn, familjer och ungdomar. Församlingarna besitter värdefull erfarenhet av att arbeta med barn, ungdomar och familjer. Verksamheten gällande trafiksäkerhetsärenden undersöktes genom en brevenkät under våren 2006. För urvalet valdes varannan församling, tillsammans 289 församlingar. Sammanlagt 184 svarsblanketter returnerades och enkätens svarsprocent uppgick till 64 %.</p> <p>Drygt en tredjedel av församlingarna tar regelbundet upp trafiksäkerhet i sitt arbete med barn. I hälften av församlingarna behandlas trafiksäkerhet sporadiskt. Endast få av församlingarna meddelar att de inte överhuvudtaget utför trafiksäkerhetsarbete riktat till barn. Tidsbrist anges som det största hindret till att ge trafikupplysning.</p> <p>Den vanligaste arbetsformen som inbegriper trafiksäkerhet är dagklubsverksamheten för barn. De läroämnen gällande trafikfostran som nämns av församlingarna är mycket träffande och praktiska. Som det viktigaste temat gällande fotgängare angavs korsande av en väg. Ett annat viktigt tema är att lära ut hur man syns i mörker. Gällande cykling är det speciellt hjälmanvändning som betonas. Trafiksäkerhetsarbetet passar enligt församlingarna bra som arbetsform gällande barn- och ungdomsarbetet. Man var så gott som helt enliga gällande detta.</p> <p>Knappt en tredjedel av församlingarna svarade att de använder Trafikskyddets material och tjänster i sin barnverksamhet.</p> <p>Det framkom, att stöd i form av material är önskvärt. Överallt framkom det, att det i församlingarna råder brist på material. Speciellt efterlyses kostnadsfritt material som är lätt att använda, exempelvis färgläggningssuppgifter av A4 -storlek. Man önskade sig även besök av utbildare.</p>			
Nyckelord församlingarna, trafikfostran			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Trafikskyddets forskningsrapport 103/2006		ISSN 0785-9244	ISBN 951-560-141-X
Sidoantal 13 + liitteet	Språk finska	Pris	Konfidentiell karaktär offentlig
Distributör Trafikskyddet		Förlag Trafikskyddet	

Publisher **LIKENNETURVA**Release date
2006

Author Matti Heinonen	Type of Publication Research Report		
	Commissioning organization Central Organization for Traffic Safety in Finland		
Name of Publication Traffic Education of the Church Parishes			
<p>Abstract</p> <p>The permanent target for Liikenneturva's work is improving the traffic safety of children, families and youth. The Church parishes have valuable experience when it comes to working with children, youth and families. The traffic safety activities of the parishes were surveyed via a mail questionnaire in the spring of 2006. The chosen sample included every other parish, i.e. 289 parishes. A total of 184 questionnaires were returned. The return percentage of the survey was 64 %.</p> <p>More than one third of the parishes deal with matters of traffic safety regularly in their child-related work. Traffic safety work is addressed occasionally in half of the parishes. Only few parishes do not perform any kind of child-oriented traffic safety work. The parishes answering the survey felt that the lack of time was the biggest obstacle for traffic education work.</p> <p>The traffic safety issues are most commonly addressed in children's play groups. The traffic education teaching topics mentioned by the parishes were very appropriate and practical. The most important issue under the pedestrian theme was felt to be the crossing of the road. The other important theme was teaching proper visibility in the dark. With regards to bicycling, the use of helmet was emphasised. According to the parishes, the traffic safety work was seen as a good operative model in child and youth work. The parishes were almost unanimous on this issue.</p> <p>Less than one third of the parishes stated that they had utilised Liikenneturva's materials or services in child-related work.</p> <p>It turned out that material support from Liikenneturva would be very welcome. There is a lack of material in the parishes who are hoping to receive especially free-of-charge, easy to use materials for traffic education (e.g. A4 size colouring exercises). In addition, visits from trainers were hoped for.</p>			
Key words parishes, traffic education			
Other information			
Name and number of the series Liikenneturva research papers 103/2006		ISSN 0785-9244	ISBN 951-560-141-X
Total number of pages 13 + appendices	Language Finnish	Price	Degree of confidentiality Public
Distributor Liikenneturva		Publisher Liikenneturva	

SEURAKUNTIEN LIIKENNEKASVATUS

Kuvailulehti Documentation page Sisällysluettelo	6
1 TUTKIMUKSEN TARKOITUS	7
2 TUTKIMUKSEN PÄTEVYYS JA LUOTETTAVUUS	7
2.1 Tietojenkeruu	7
2.2. Luotettavuus ja pätevyys	7
3 TULOKSET	8
3.1 Seurakuntien liikenneturvallisuustyön laajuus	8
3.2 Yleisimmät liikenneturvallisuusaiheet	10
3.3 Liikenneturvallisuustyön sopivuus ja esteet seurakunnissa	11
3.4 Liikenneturvan palveluiden käyttö	11
3.5 Seurakuntien toivoma tuki liikennekasvatukseen	12
3.6 Vastaaajien tehtävä seurakunnassa	12
4 POHDINTA	13
Lähteet	
Liite Kyselylomake	

1 TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Liikenneturvan työn pysyvänä kohteena on lasten, perheiden ja nuorten liikenneturvallisuus. Jokaisessa seurakunnassa tehdään lapsi- ja nuorisotyötä. Tämä työ on usein organisoitu kerhotoiminnaksi. Seurakunnilla on arvokasta kokemusta lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelystä.

Isona maanlaajuisena organisaationa kirkolla on seurakunnissa runsaasti lastenohjaajia ja nuorisotyöntekijöitä. Seurakunnat ylläpitävät koululaisten iltapäiväkerhoja, pienten lasten päiväkerhoja, perhekerhoja ja tekevät nuorisotyötä. Siten seurakuntien työ kohdistuu monin tavoin lapsiin, perheisiin ja nuoriin.

Liikenneturvassa painotetaan vuonna 2006 erityisesti lasten, perheiden ja nuorten parissa tehtävää liikenneturvallisuuustyötä. On ajateltavissa, että liikenneturvallisuus on yhteinen asia sekä Liikenneturvalle että seurakunnille. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, mitä mahdollisuuksia seurakunnissa on erityisesti lasten ja nuorten liikenneturvallisuuustyöhön ja miten Liikenneturva voisi tukea seurakunnan työntekijöitä liikennekasvatuksessa esimerkiksi aineistojen avulla. Lisäksi kiinnosti, miten Liikenneturvan aineistotarjontaa tunnetaan.

2 TUTKIMUKSEN PÄTEVYYS JA LUOTETTAVUUS

2.1 Tietojenkeruu

Tietojenkeruu toteutettiin postikyselynä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kotisivuilla (www.evl.fi/keskushallinto) ovat seurakunnat aakkosjärjestyksessä. Luettelosta poimittiin joka toisen suomenkielisen seurakunnan osoite. Käytännössä kysely meni myös joillekin sellaisille ruotsinkielisille seurakunnille, joilla yhteystiedot olivat suomeksi. **Otokseksi muodostui 289 seurakuntaa.** Kirkon kotisivun mukaan seurakuntia oli vuoden 2006 alussa 548 kpl. Otoksen mukaan saatu hieman suurempi määrä 578 voi selittyä sillä, että jotkut seurakunnat ovat jo yhdistyneet ja kysely meni joillekin seurakuntien sisällä toimiville kappeliseurakunnille.

Postikysely lähetettiin ensimmäisen kerran 13.1.2006 ja toisen kerran 15.2.2006. Seurakunnat tarvitsivat pitkän vastausajan sen vuoksi, että usein kyselylomake kiersi useammalla vastaajalla kuten lastenohjaajalla ja nuorisotyön ohjaajalla sekä kirkkoherralla. Lomakkeita palautettiin kaikkiaan **184 kappaletta**, eli kyselyn palautusprosentiksi saatiin **64 %**.

2.2. Luotettavuus ja pätevyys

Lomakeluonnosta arvioi Kirkon kasvatus- ja nuorisotyön johtaja Marja-Leena Toivanen ja sitä testasi Mäntsälän seurakunta. Kyselyn vastausprosentti 64 % on kohtuullinen verrattuna siihen, että kysely ei koske kirkon ydintoimialuetta. On kuitenkin mahdollista, että tulokset ovat hieman liian myönteisiä verrattuna kaikkiin seurakuntiin. On ymmärrettävää, että ne seurakunnat jättävät helpommin vastaamatta, joissa ei ole mitään kerrottavaa. Jotkut vastanneet seurakunnat olivat sitä mieltä, että kysytyä työalaa ei kuulu seurakunnan tehtäviin. Vastaamatta jättämiseen on monia syitä kuten lomat, sairaudet ja kirjeen häviäminen tärkeämpien tehtävien alle. Useat vastaajat mainitsivat, että he ovat olleet vasta lyhyen aikaa virassa, joten eivät pysty täyttämään lomaketta täydellisesti.

Täysin tyhjiä lomakkeita ei palautettu lainkaan. Tutkimuksen luotettavuutta koetettiin lisätä siten, että myönteinen vaihtoehto ei ollut aina ensimmäisenä (ks. kysymys 1). Tulosten pätevyyttä heijastaa myös se, että vastaajat olivat juuri lapsi- ja nuorisotyön tekijöitä, lähes 60 prosenttia vastaajista oli tehtäviltään lapsityön ohjaajia, ks. taulukko 8.

3 TULOKSET

3.1 Seurakuntien liikenneturvallisuustyön laajuus

Kyselyn pontimena oli, että seurakuntien tekemästä liikenneturvallisuustyöstä lasten ja nuorten parissa ei ollut tarkkaa kuvaa. Siksi tiedusteltiin mm. liikenneturvallisuusaiheiden yleisyyttä seurakuntien työssä.

Taulukko 1. Liikenneturvallisuusaiheiden yleisyys seurakuntien lapsi- ja nuorisotyössä (kys.1). Tulokset prosentteina.

”Ovatko liikenneturvallisuusaiheet kuten tien ylitys, heijastimet, pyöräily ja mopoilu olleet esillä seurakuntanne työssä?”						
	Ei ole ollut %	Satunnaisesti %	Säännöllisesti %	En tiedä %	Yhteensä %	N
Lapsityössä	6	52	38	4	100	177
Perhetyössä	23	53	12	12	100	147
Nuorisotyössä	16	52	14	18	100	143

Kaikkiaan lasten ja nuorten liikenneturvallisuustyö on tuttua toimintaa seurakunnissa. Osassa seurakunnista työ on säännöllistä ja noin puolella seurakunnista satunnaista. Yleisimmin liikenneturvallisuus on esillä seurakuntien lapsityössä. Rungas kolmasosa seurakunnista pitää säännöllisesti esillä liikenneturvallisuusaiheita lapsityössään.

Vain harvat seurakunnat ilmoittavat, että he eivät lainkaan tee lapsiin kohdistuvaa liikenneturvallisuustyötä. Mikään seurakuntien pääala ei liikenneturvallisuustyö ole. Niin lapsi- kuin perhe- ja nuorisotyötäkin tehdään puolella seurakunnista vain satunnaisesti. Vastauksista ilmeni, että liikennekasvatusasioissa on sekä aktiivisia että passiivisia seurakuntia.

Liikennevalistuksen esilläoloa seurakunnan tarkoissa työmuodoissa, useimmiten eri kerhoissa, tiedusteltiin avokysymyksenä. Vastaukset luokiteltiin siten jälkikäteen. Monet seurakunnat mainitsivat useita työmuotoja, ne kaikki luokiteltiin. Seuraavassa taulukossa esitetään yleisimmät työmuodot, joissa liikenneturvallisuutta on käsitelty.

Taulukko 2. Liikennevalistuksen esilläolo seurakunnan eri lapsi- ja nuorisotyömuodoissa (kys.2). Tulokset prosentteina.

Liikennevalistus on ollut esillä seurakunnan työmuodossa:	Osuus seurakunnista
	%
Päiväkerhossa	66
Varhaisnuorisokerhossa	11
Rippikoulussa	17
Iltapäiväkerhossa	29
Perhekerhossa	25
Pyhäkoulussa	7
Nuorisotyössä	11

Vastausten osuus on laskettu tässä taulukossa kaikista vastaajista eli 184 seurakunnasta. Kaikissa seurakunnissa ei ylläpidetä esim. seurakunnan pienuuden tai varojen puuttumisen takia taulukossa 2 mainittuja kerhomuotoja.

Suomalainen kirkon **päiväkerho** on ainutlaatuinen; missään muualla maailmassa kirkolla ei ole samalla tavalla laajaa ja säännöllistä arkin tapahtuvaa kasvatustoimintaa. Seurakuntien päiväkerhoihin osallistuvat 3-6 -vuotiaat lapset (Seurakuntien lapsityökeskus, kotisivu).

Lasten päiväkerho on yleisin työmuoto, missä liikennekasvatus on esillä seurakunnissa. Seurakuntien toiminta on hyvin monimuotoista. Seurakuntien päiväkerhoissa hoidetaan alle kouluikäisiä lapsia. Päiväkerhoissa liikennevalistus on ollut esillä kahdessa kolmasosassa seurakunnista. Jotkut vastaajat mainitsivat, että liikennekasvatus on esillä esim. kävelyretkillä lähiympäristössä, kesäleireillä, partiossa, ja perhekahvilassa.

Seurakuntien peruskouluikäisille tarjoama **iltapäiväkerho** on turvallinen paikka koulupäivän jälkeen. Iltapäiväkerhotoiminta seurakunnissa alkoi 1970-luvulla. Iltapäiväkerhojen perustaminen lähti perheiden tarpeista, kun pienille koululaisille toivottiin turvallista paikkaa koulupäivien jälkeen. Lapsityökeskuksen mukaan seurakunnat ovat kantaneet vastuuta perheistä ja heidän elämäntilanteestaan lapsen aloittaessa koulunkäyntiä. Perhelähtöinen työote on edelleen kerhojen lähtökohta (Seurakuntien lapsityökeskus, kotisivu).

Vuonna 2004 voimaan tullut laki takaa kunnalle valtion tukea pienten koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan. Tällöin kunnalla on organisaatiovastuu, mutta se korostaa yhteistyön mahdollisuutta. Yhteistyösopimuksia kuntien ja seurakuntien välillä on tehty koko Suomessa runsaasti.

Seurakunnat järjestävät yleisesti koululaisille iltapäiväkerhoja. Seurakunnat tuottavat siten muuten usein yksin kotona oleville peruskoululaisille tärkeää iltapäivätoimintaa. Iltapäiväkerhot nimesivät 29 prosenttia seurakunnista työmuodoksi, jossa on annettu liikenneopetusta.

Perhekerho-nimitystä käytetään yleisnimenä erilaisille lapsia ja aikuisia kokoaville kerhoille. Myös kokoontumistavoissa on eroja. Valtakunnallisesti puhutaan aikuinen - lapsikerhoista silloin, kun tarkoitetaan kerhoja, joissa aikuiset pohtivat omia asioitaan osan kerhoajasta ja isomille lapsille on tuoksi ajaksi järjestetty lastenhoito. Avoimella kerholla tarkoitetaan sellaisia kokoontumisen muotoja, joissa aikuiset ja lapset ovat koko ajan yhdessä. Ollaan joko koko joukko yhdessä tai pienempinä ryhminä eri tiloissa kiinnostuksen mukaan. Lapset kulkevat tällöin koko

ajan oman vanhempansa tai hoitajansa mukana ja kerhon ohjaajat vastaavat koko tilaisuuden sujumisesta (Seurakuntien lapsityökeskus, kotisivu).

Perhekerhoissa kokoontuvat pienten lasten vanhemmat lapsineen seurakunnan piirissä. Usein ne ovat tilaisuuksia, missä erityisesti äidit ja lapset tapaavat, joissain seurakunnissa olikin äiti-lapsi -nimisiä kerhoja. Neljännes seurakunnista on sellaisia, joiden perhekerhoissa käsitellään liikenneturvallisuutta. Myös monissa rippikouluissa on liikenneturvallisuus esillä.

Kuten raportin ensimmäisestä taulukosta käy ilmi, liikennekasvatustyön intensiteetti vaihtelee paljon eri seurakuntien välillä. Toisten seurakuntien kerhoissa järjestetään säännöllisiä jopa jorkaviikkoisia liikenneturvallisuusteemoja tai tapahtumia, toisilla toiminta on taas enemmän sattumanvaraista.

3.2 Yleisimmät liikenneturvallisuusaiheet

Liikenneturvan työn suuntaamisen vuoksi oli tärkeää kysyä, mitä liikenneturvallisuusteemoja on seurakuntien työssä ollut esillä. Liikenneturvallisuusaiheet selvitettiin avokysymyksenä (kys.3). Monet seurakunnat raportoivat useita liikenneturvallisuusteemoja. Seuraavassa taulukossa on luokiteltu yleisimmät valistusteemat.

Taulukko 3. Seurakuntien liikenneopetusaiheet (kys.3). Tulokset prosentteina.

Liikenneopetusaiheet	Osuus seurakunnista
	%
Heijastin	57
Jalankulku	50
Mopoilu	11
Liikenteessä liikkuminen	39
Pyöräily	23
Liikennevalot	8
Liikennemerkit	4

Seurakuntien mainitsemat liikennekasvatuksen opetusaiheet ovat hyvin osuvia ja käytännönläheisiä. Jalankulkuteeman tärkeimmäksi sisällöksi mainittiin tien ylityksen opettaminen. Toinen tärkeä teema oli pimeällä näkymisen havainnollistaminen. Pyöräilyssä oli esillä erityisesti kypärän käyttö. Monissa kerhoissa myös harjoiteltiin esim. retkien muodossa turvallista liikennekäyttäytymistä.

Turvavyön opetusteemana nimesi kuusi vastaajaa. Muutaman seurakunnan vastauksissa mainittiin mm. turvalliset pulkkamäet. Yksittäiset liikenneopetusaiheet olivat moninaisia kuten moottorikelkkailu, hiihto ja turvakaukalot.

3.3 Liikenneturvallisuustyön sopivuus ja esteet seurakunnissa

Liikenneturvallisuus tai liikennekasvatus ei ole seurakunnan työn pääala. Siksi oli mielenkiintoista tiedustella, miten seurakunnissa mielletään liikenneturvallisuus mahdollisena seurakunnan työn aiheena.

Taulukko 4. Liikennevalistuksen sopivuus seurakunnan työalaksi (kys.4). Tulokset prosentteina.

”Sopiiko liikennevalistus mielestänne osaksi seurakunnan työtä?”					
	Kyllä %	Ei %	Ei osaa sanoa %	Yhteensä %	N
Lapsityöhön	94	3	3	100	182
Perhetyöhön	87	4	9	100	155
Nuorisotyöhön	86	3	11	100	152

Liikenneturvallisuustyö sopii seurakuntien mielestä hyvin työmuodoksi lapsi- ja nuorisotyössä. Tästä oltiin lähes yksimielisiä.

Seurakunnan liikenneturvallisuustyön mahdollisista esteistä esitettiin avokysymys (kys.5). Seurakuntien päätehtävään on muualla kuin liikenneturvallisuudessa.

Taulukko 5. Liikenneturvallisuustyön esteet seurakunnassa (kys.5). Tulokset prosentteina.

	%
Ajanpuute	31
Asiantuntemuksen puute	6
Muu este	30
Ei estettä	33
Yhteensä	100
N	123

Kolmannes vastanneista seurakunnista oli sitä mieltä, että liikenneturvallisuustyölle ei ole mitään esteitä. Toinen (vajaa) kolmannes mainitsi ajanpuutteen suurimpana esteenä. Jotkut (5 vastausta) mainitsivat esteenä sen, että liikenneturvallisuustyö ei ole seurakunnan päätehtävä. Pari vastaajaa oli sitä mieltä, että liikennekasvatus kuuluu kouluille. Lisäksi mainittiin, että asiaa ei vain muista ottaa esille.

3.4 Liikenneturvan palveluiden käyttö

Taulukko 6. Liikenneturvan palveluiden käyttö (kys.6). Tulokset prosentteina.

”Onko seurakunnassanne käytetty Liikenneturvan kouluttajapalveluita tai aineistoja (kotisivulla olevia materiaaleja tai kirjallista aineistoa ym.)?”					
	On käytetty %	Ei ole käytetty %	En tiedä %	Yhteensä %	N
Lapsityössä	29	57	14	100	178
Perhetyössä	11	68	21	100	148
Nuorisotyössä	8	59	33	100	146

Vajaa kolmannes seurakunnista vastasi käyttäneensä Liikenneturvan aineistoja tai palveluita lapsityössä. Perhe- ja nuorisotyössä Liikenneturvan palveluita oli käyttänyt noin kymmenes seurakunnista.

Palveluja oli siis käytetty jokseenkin niukasti. Kun tiedusteltiin, minkä tyyppistä tai nimistä aineistoa seurakunnat olivat käyttäneet (kys.7, avokysymys), useimmiten nimettiin ”Lapsi liikenteessä” (21 vastausta, 11 %). Lapsi liikenteessä -kansio on jo toimintansa lopettaneen Suomen Liikennevalistus ry:n kansioaineisto. Jostain vastauksista oli pääteltävissä, että sitä luultiin Liikenneturvan aineistoksi, toisaalta taas joissain vastauksissa nimenomaan mainittiin, että on käytetty Liikennevalistuksen Lapsi liikenteessä -kansiota.

Lasten liikennekirjan (Liikenneturvan aineisto) mainitsi kolme vastaajaa ja myös Turvallisesti tien yli -aineistoa oli käytetty. Jotkut vastaajat olivat käyttäneet omia aineistoja tai vanhoja tehtävävihkoja. Seurakunnissa käytettävissä olevista liikennekasvatusaineistoista näytti kirjoitettujen vastausten perusteella olevan ilmiselvä puute.

Monet vastaajat eivät muistaneet tarkasti, minkä nimistä aineistoa he ovat käyttäneet (kys.7). Kommenteista ilmeni, että osa kommentoijista ei tunne esim. Liikenneturvan kotisivun lasten liikenneopetukseen suunnattua aineistotarjontaa.

3.5 Seurakuntien toivoma tuki liikennekasvatukseen

Liikenneturvasta toivottua apua seurakuntien liikenneturvallisuustyöhön kartoitettiin avokysymyksellä (kys. 8).

Taulukko 7. Yleisimmin toivottu tuki liikenneturvallisuustyöhön (kys.8). Tulokset prosentteina.

”Miten Liikenneturva voisi parhaiten tukea seurakunnan liikennekasvatustyötä?”	Osuus seurakunnista	N
	%	
materiaalin lähetys	63	184
vierailut	19	184

Ilmeni, että Liikenneturvan materiaalituki olisi hyvin toivottavaa. Kaikkiaan kävi ilmi, että seurakunnissa vallitsee materiaalipula, erityisesti toivottiin liikenneopetukseen ilmaista, helppokäyttöistä materiaalia, kuten A4 -kokoa olevia väritustehtäviä. Myös kouluttajavierailuja toivottiin.

Tulos oli samansuuntainen kuin lomakkeen lopussa kysytyissä kommenteissa, joissa vastaajat ottivat esiin erityisesti materiaalitardeet ja poliisivierailut. Poliisin kanssa jo tehty yhteistyö mainittiin muutamien seurakuntien kommenteissa.

3.6 Vastaajien tehtävä seurakunnassa

Seurakunnissa lomake kiersi monesti usealla työntekijällä, tavallisimmin johtavalla lastenohjaajalla, nuorisotyönohjaajalla ja kirkkoherralla. Lomakkeeseen paneutumista kuvaa se, että sitä joissain tapauksissa käsiteltiin seurakunnan työntekijöiden kokouksissa. Lomakkeen vastaajaksi luokiteltiin ensin mainittu vastaaja.

Taulukko 8. Vastaajan asema (kys.10). Tulokset prosentteina.

	%
Diakoni	4
Lapsityön ohjaaja	58
Taluspäällikkö	1
Kirkkoherra	19
Nuorisotyön ohjaaja	16
Muu	2
Yhteensä	100
N	181

Useimmiten lomakkeen täytti johtava tai tavallinen lapsityön ohjaaja. Kirkkoherra ja nuorisotyön ohjaaja olivat seuraavaksi yleisimmät vastaajien tehtävänimikkeet. Vastanneet diakonit tekivät myös usein lapsityötä.

4 POHDINTA

Seurakunnat ovat otollisia kohteita liikennekasvatukselle. Kolmannes seurakunnista tekee jo nyt aktiivisesti liikenneturvallisuuustyötä. Näyttäisi, että Liikenneturvan ilmaistarjontaa esim. nettisivuilta ei tunneta tarpeeksi. Yksinkertaiselle selkeille liikennetehtäville on tilausta. Tähän asti monet seurakunnat ovat olleet paljolti Liikennevalistus Oy:n kalliiden kansioiden varassa.

Seurakuntiin voitaisiin lähettää Liikenneturvan materiaalia sekä esittely kotisivujen liikenneopetusannista. Myös kouluttajavierailuja ja paikallisia yhteydenottoja toivotaan. Liikenneturvan ja kirkon yhteiselle kampanjalle lasten ja perheiden liikenneturvallisuuden lisäämiseksi näyttäisi olevan otollista maaperää seurakunnissa.

Seurakuntien Lapsityön Keskus järjestää täydennyskoulutusta sekä valtakunnallisia koulutus- ja neuvottelupäiviä eri työntekijäryhmille. Tämä tapahtuu joko itsenäisesti tai yhteistyössä seurakuntien, hiippakuntien, eri järjestöjen tai kuntien kanssa. Keskuksen ylläpitämä kurssikalenteri kertoo tulevasta koulutuksesta (Seurakuntien lapsityökeskus, kotisivu). Tähän koulutus- ja neuvottelupäivätoimintaan mukaan pääsy liikennekasvatusaineisto- ja luentoavulla antaisi seurakunnan työntekijöille lisävalmiuksia ottaa työssään esille liikennekasvatusteemoja.

Kirkon omistaman Lasten keskuksen kanssa on mahdollista harkita esim. yhteisen julkaisutoiminnan lisäämistä.

Lähteet

Seurakuntien lapsityön keskus ry: <http://www.evl-slk.fi/tyoalat/perhetyo.html>

Suomen evankelis-luterilaisen kirjon keskushallinto: <http://www.evl.fi/keskushallinto/>

Arvoisa vastaanottaja!

Liikenneturvassa painotetaan vuonna 2006 erityisesti lasten, perheiden ja nuorten parissa tehtävää liikenneturvallisuustyötä. Seurakunnilla on arvokasta kokemusta lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelystä. Liikenneturvallisuus on tavallaan yhteinen asiaamme. Haluaisimme selvittää, mitä mahdollisuuksia seurakunnissa on erityisesti lasten ja nuorten liikenneturvallisuustyöhön ja miten Liikenneturva voisi auttaa seurakunnan työntekijöitä esimerkiksi aineistojen avulla. Lisäksi meitä kiinnostaa, tunnetaanko Liikenneturvan kotisivulla olevaa aineistotarjontaa. Pyydämme, että lähettäisitte lomakkeen **15.2.2006** mennessä. Liitteenä on postimaksuton palautuskuori. Toivottavasti joku seurakuntanne asiantuntija ehtisi vastata kyselyymme. Työmme kannalta lomakkeen palauttaminen olisi tärkeätä, vaikka kaikkiin lomakkeen kysymyksiin ei löytyisi vastauksia.

Ystävällisesti

Matti Heinonen

tutkija, Liikenneturva, PL 29, 00421 Helsinki

p. (09) 41747 420, sähköposti: matti.heinonen@liikenneturva.fi

1. Ovatko liikenneturvallisuusaiheet kuten tien ylitys, heijastimet, pyöräily ja mopoilu olleet esillä seurakuntanne työssä?

	Ei ole ollut	Satunnaisesti	Säännöllisesti	En tiedä
Lapsityössä	1	2	3	4
Perhetyössä	1	2	3	4
Nuorisotyössä	1	2	3	4

2. Missä yhteyksissä tai työmuodoissa on ollut esillä? (esim. iltapäiväkerho, rippikoulu pyhäkoulu ym.)

3. Mitä liikenneaiheita on käsitelty? _____

4. Sopiiko liikennevalistus mielestänne osaksi seurakunnan työtä?

	Kyllä	Ei	Ei osaa sanoa
Lapsityöhön	1	2	3
Perhetyöhön	1	2	3
Nuorisotyöhön	1	2	3

5. Mitkä ovat mielestänne seurakunnan liikenneturvallisuustyön esteitä?

6. Onko seurakunnassanne käytetty Liikenneturvan kouluttajapalveluita tai aineistoja (kotisivulla olevia materiaaleja tai kirjallista aineistoa ym.)?

	On käytetty	Ei ole käytetty	En tiedä
Lapsityössä	1	2	3
Perhetyössä	1	2	3
Nuorisotyössä	1	2	3

7. Minkä tyyppistä tai nimistä aineistoa olette käyttäneet?

8. Miten Liikenneturva voisi parhaiten tukea seurakunnan liikennekasvatustyötä?

9. Seurakunnan nimi _____

10. Missä asemassa työskentelette seurakunnassa? _____

Kommentteja:

Kiitos vastauksesta!